

1

Nelabai tiko jaunam vaikinukui. Tas kostiumas per laidotuves. Su dantų breketais – baisus nepatogumas jaunam žmogui. Tokiais atvejais bemaž imi gėdytis savo paties puikių socialinių gebėjimų. Jam tai dingstis ar bent jau galimybė į ką nors maldaujamai pažvelgti akimirkomis tarp privalomų rankos paspaudimų. Telaimina jį Dievas. Beveik dvidešimt treji – Ivanas rūstusis. Tiesą sakant, sunku patikėti, kad jis su kostiumu. Turbūt nusičiupo kokioje nors drėgme dvelkiančioje vietinio hospiso dėvėtų drabužių krautuvėlėje, sumokėjo grynaisiais ir dviračiu parsivežė namo suglamžytame daugkartiniam plastikiniame maiše. Logiškas paaiškinimas, suderinantis įspūdingą kostiumo bjaurumą su jaunėlio – dešimčia metų jaunesnio – brolio asmenybe. Jis savotiškai stilingas. Toks absoliutus materialaus pasaulio nepaisymas suteikia tam tikro žavesio. Smegenys ir grožis, kartą pasakė teta. Apie juos abu. O gal apie Ivano smegenis ir Peterio grožį? Ką gi, dėkui. Jis perėjo per Votlingo gatvę į butą, kuris nebuvo butas, į namą, kuris nebuvo namas, vienuolika, o gal dvylika dienų po laidotuvių, jau grįžęs į miestą. Grįžęs į darbą, kad ir koks jis būtų. Šiaip ar taip, grįžęs pas Naomę. Kazin, ką ji vilkės atidariusi duris? Priejęs prie pirmo laiptelio, išsiima telefoną iš kišenės ir įsideda į saują, po pirštais užsidega ekranas, vėsus paliesti, renka tekstą. Vakarai ilgėja, ji veikiausiai paskaitose. Neatsako, bet žinutę pamatė, paskui nuspėjama seka, pažįstama ir netiesiogiai jaudinanti garsų seka: kitapus durų ji lipa aukštyr senais rūsiu laiptais į prieškambarį. Klasikinis sąlygojimas: kodėl taip ilgai užtruko tai išsiaiškinti?

Sveikas protas. Ne, ne tai. Kasdienė patirtis. Prisiminimų ir jausmų santykis. Atsidaro durys.

Labas, Peteri, sako ji.

Trumpi kašmyriniai berankoviai marškinėliai, plona auksinė grandinė. Ir juodos sportinės ties čiurnomis susiaurintos kelnės. Be gumytės – ji to nekenčia. Basos kojos.

Galiu užėiti, klausia jis.

Žemyn laiptais ir į jos kambarį, pakeliui nieko nesutikus. Ant sienos spingso blausūs lempučių girliandos taškėliai. Jis nusiauna batus ir palieka prie durų. Ant nepakloto čiužinio guli atidarytas nešiojamasis kompiuteris. Dvelkia kvepalais, prakaitu ir marihuana. Šiame sumišusiam ore susitinka visos mūsų aistros. Užulaidos kaip visada užtrauktos.

Kur buvai, klausia ji.

A, deja, kai kas nutiko.

Ji žiūri į jį, paskui nebežiūri, niekinamai susiraukia. Išvykai pavėluotų vasaros atostogų, ar ne, klausia.

Naome, brangioji, draugiškai sako jis. Mirė mano tėtis.

Ji priblokšta nususuka, ištaria: Tavo... Paskui nutyla. Jėzau, priduria. O Dieve, šūdas. Peteri, labai užjaučiu.

Galiu prisėsti?

Jie kartu įsitaiso ant čiužinio.

Jėzau Kristau, sako ji. Paskui: Gerai jautiesi?

Taip, manau, gerai.

Ji žvelgia į ant čiužinio sukryžiuotas savo pėdas. Pajuodusias nuo purvo, kuris iš tiesų net neatrodo purvinas. Norėtum apie tai pasikalbėti, klausia.

Nelabai.

Kaip laikosi tavo brolis?

Ivanas, sako jis. Žinotai, kad jis maždaug tavo amžiaus?

Taip, sakei. Sakei, kad nori mus supažindinti. Ar jam viskas gerai?

Peteris šypsosi meiliai, kerinčiai ir, nenorėdamas vaidinti Naomei meilios, kerinčios šypsenos spektaklio, tarsi juokais šypteli sau

į ištiestos rankos vidinę riešo dalį. A, laikosi – tiesą sakant, neturiu supratimo, kaip jis laikosi. Ką tau apie jį pasakojau?

Nežinau, sakei, kad jis keistuolis ar kažkaip panašiai.

Taip, jis visiškai trenktas. Tikrai ne tavo tipo. Manau, jis šiek tiek autistas, nors šiais laikais to turbūt negalima sakyti.

Galima, jei jis tikrai autistas.

Na, diagnozės neturi. Bet jis šachmatų genijus, supranti. Peteris aukštiekninkas išsitiesia ant čiužinio ir įsmeigia akis į lubas. Nepyksi, ką? – priduria. Man reikės trumpam kai kur nulėkti.

Naomės lūpos už jo regos lauko ribos atsako: gerai. Pauzė. Jis krapšto jos sportinių kelnų siūlę vidinėje kojos pusėje. Ji guli šalia, šilta, šiltai alsuoja, kvėpia kava ir dar kažkuo. Krūtys po trumpa kašmyrine palaidine šiltos. Palaidinę nupirko jis, o gal tokią pačią, tik kitos spalvos? „Paryžiaus pilkumo“. Leidžia jam pirštų galais paliesti drėgną pažastį. Kreidinis dezodoranto dvelksmas užmaskuoja tik apatinę rūgščių prakaito kvapo natą. Ji beveik nieko nesiskuta, tik kojas žemiau kelių. Kartą jis paminėjo, kad jo laikais merginos iš universiteto vašku depiliuodavosi bikinio zoną. Ją tai prajuokino. Paklausė, ar tik nebando jos sugėdinti. Tikrai ne, patikino. Tiesiog įdomi seksualinės kultūros raida. Ji vis juokiasi. Ta keltų tigro karta turėjo būti pašėlusiai. Šiaip ar taip, tau tai patinka. Jam tai tikrai patinka. Jos nerūpestingumas kažkoks fiziškas. Šaltos kojos. Pėdos visada juodos, nes po šių butukų vaikšto pusnuogė, rūko suktines ir šneka į mikrofoną. Dabar ji tyliai sumurma: labai užjaučiu. Jo pirštai – po kašmyru. Akys užsimerkia. Viskas labai lėta ir svajinga. Nematoma jos oda po jo rankomis – pūko švelnumo, beveik kaip aksomas. Jis paklausia, kuo ji užsiėmė, kol jo nebuvo. Atsakymo nesulaukia. Vėl atsimerkia ir sutinka jos žvilgsnį.

Klausyk, sako ji. Jaučiuosi kvailai tai sakydama. Bet prieš porą savaitių nutiko toks dalykas. Žinai, turėjau nusipirkti knygų koledžiui. Man reikėjo pinigų. Nieko svarbaus.

Jis lėtai palinksi galva. Aha, sako. Gerai. Jei būčiau žinojęs, būčiau padėjęs.

Taip, taria ji. Na, tu gi neatsakinėjai į mano žinutes. Jos lūpos išsitempia į graudžią šypseną. Atleisk, taria. Nežinojau apie tavo tėtį – pats supranti.

Nesijaudink, sako jis. Aš nežinojau, kad tau reikia pinigų, – pati supranti.

Jie dar akimirką susigėdę, suirzę, kalti žiūri vienas į kitą. Paskui ji persiverčia ant nugaros. Viskas gerai, taria. Man net nereikėjo nieko daryti, tos nuotraukos buvo šimto metų senumo. Jis užsimerkia, jusdamas, koks pavargęs ir sunkus jo kūnas. Veikiausiai vienas iš tų vaikinių, komentuojančių visus jos įrašus. Akis užsidengusios beždžionytės paveiksliukas. Arba koks nors nelaimingas vedęs vyras su kreditine kortele, apie kurią žmona nieko nežino.

Šūdas dėl tavo tėčio, taria ji. Kada buvo laidotuvės?

Praėjusią savaitę. Prieš dvi savaites.

Visi draugai atėjo?

Jis akimirką patyli. Ne, ne visi, sako. Vėl stoja tylą. Silvija. Ir dar keli. Kaip suprantu, nenorėjai, kad ten būčiau.

Jis pasisuka ir pažvelgia į jos profilį. Putlios lūpos pravertos, ant skruostikaulio paberta strazdanų. Ausyje blizga sidabrinis auskariukas. Jaunystės ir grožio paveikslas. Jis susimąsto, kiek tas vyrukas sumokėjo. Ne, taria jis. Tikriausiai ne.

Ji šypteli nežiūrėdama. Kaip manai, ką būčiau padariusi, klausia. Pabandžiusi suvilioti kunigą ar ką? Žinai, esu buvusi laidotuvėse.

Tik pamaniau, kad žmonės imtų klausinėti, kas tu tokia, taria jis. Ir ką gi būčiau jiems atsakęs? Kad mes draugai?

Kodėl ne?

Nemanau, kad kas nors būtų patikėjęs.

Labai ačiū, taria ji. Neatrodau pakankamai klasiškai, kad galėčiau su tavimi draugauti?

Neatrodai pakankamai suaugusi.

Ji išsišiepia, iškiša liežuvio galiuką. Klausyk, tu nesveikas, sako.

Žinau, tu irgi.

Ji mašliai pasikaso rankas, paskui vėl pasideda galvą ant plaštakų. Turi merginą ar ką, paklausia.

Jis kurį laiką tyli. Šiaip ar taip, jai tai, regis, ne itin rūpi, ir kodėl gi turėtų rūpėti? Ketina pasakyti: anksčiau turėjau. Dabar būtų pats laikas pasipasakoti, ar ne? Apie laidotuves ir apie tai, kas vyko vėliau. Nors nieko ir nevyko. Buvo tik jausmas, jausmo prisiminimas, o tai iš tiesų nieko nereiškia. Automobilyje užklupo save paikai niurnantį: nepalik manęs vieno su Ivanu, gerai? Štai kodėl ji neišvažiavo. Tik dėl to. Viršuje, savo vaikystės kambaryje, jis virpėjo šalia jos it paau-glys. Laimė, buvo per tamsu pažvelgti į akis. Ji miegojo šalia, dau-giau nieko. Nėra ką pasakoti. Ryte atsikėlė pirma. Apačioje virtuvėje tyliai šnekučiavosi su Ivanu; girdėjo juos nuo laiptų viršaus. Ką gi jie galėjo pasakyti vienas kitam? Gražus riterio forpostas d5, ar ne? Ji veikiausiai jam atsakytų. Norėdama pamaloninti. Užmiršk tai.

Jei turėčiau, taria jis, argi susitikinėčiau su tavimi?

Ji pasiverčia taip, kad galėtų žvelgti jam tiesiai į akis, piršto galu paliečia ploną auksinę grandinėlą ant kaklo. Nes tu nesveikas, prisi-meni, ištaria.

Taip, jis prisimena, ir prisimindamas paliečia jos smulkų veiduką, priglaudžia delną prie skruosto. Ji juokiasi iš jo. Taip, žinoma, bet argi tik dėl to? Vasarą per jos gimtadienio vakarėlį kažkas atnešė šampano ir ji dažyтомis lūpomis gėrė tiesiai iš butelio. Virtuvėje jos draugė Džanina pasakė: žinai, Peteri, manau, tu jai patinki. Ji skyrėsi nuo kitų. Jam patiko, kad pažintis su ja buvo tarsi iššūkis. Prie baro su trumpa sidabro spalvos suknete, plaukais beveik iki juosmens, lempų šviesoje raudonai blizgančiu auskariuku nosyje. Jos draugės parodė jam tinklalapį, neva norėdamos paklausti, ar jis tei-sėtas. Atsikniskit, tarė ji. Nepasakokit jam apie tai. Tada dirstelėjo į jį – gyvuliškas intelektas. Tai buvo tik tarp jų ir jis tai žinojo. Ji skyrėsi nuo kitų. Vyrai internetu siuntinėjo jai pamišėliškus gra-sinimus išprievartauti, kvaila kekše, nudėsiu tave, perpjausiu gerklę. Ji naršė po pašto dėžutę ir juokėsi. Įsivaizduoji, kokios nesąmonės?

Bijoti jai buvo ne lygis. Neabejojo, kad ji ir mirtų juokdamasi. Buvo paika neatsakyti į jos žinutes. Kai kurios buvo net labai mielos. Pats kaltas. Kažin, kaip baisiai jai reikėjo pinigų? Paskui jis pasijunta... Kaip? Galbūt susigėdęs ar panašiai. Kaip visada. Ji atsigula kniūbsčia, veidu įsikniaubia į rankas. Pažįstama choreografija, surepetuota drauge ir su kitais. Kokias lūpas mano lūpos. Nėra jokios kitos, galėtų pasakyti. Kai kas yra, bet ne. Atleisk. Myliu tave. Myliu ją. Abidvi. Nesijaudink. Nesakyk to. Dieve, ne. Jėzus liepė visiems mylėti vieniems kitus.

/

Jis išeina tik devintą. Keturios po devynių. Mažumėlę apdujęs, nes paskui jie kartu parūkė. Parašo per „WhiteBox“: vėluosiu maždaug 20 minučių, atsiprašau. Aplink apšviestą ekranėlį telkiasi vėsi tamsa. Virš galvos medžiai linguoja tylias šakas, pro šalį pravažiuoja tramvajus su veidais languose. Užrakina ir įsideda į kišenę telefoną. Džeimso gatvė naktį. Reikia paėjėti sparčiau ir pamėginti atsigriebti. Bet ar ne malonumas gaivią spalio naktį Dubline žygiuoti plačiais lengvais žingsniais tylia gatve? Pačiame gyvenimo žydėjime. Jis privalo mėgautis tokiais trumpalaikiais malonumais. Po akimirkos gali mirti. Tai kasdien kam nors nutinka. Toks jaunas vyras, kalbėjo žmonės, šešiasdešimt penkerių, dar gyventi ir gyventi. Pats Peteris jau pusiaukelėje, trisdešimt dvejų ir šešių mėnesių. Pagal šį skaičiavimą jau vidutinio amžiaus. Baisu, kaip greitai viskas pralekia. Ne, sakys jis, deja, mano tėčio nebėra su mumis. Žmonės, žinoma, užjaus, bet nebus sukrėsti. Ivanui kitaip. Jis, galima sakyti, našlaitis – turint omeny, kiek mama juo rūpinasi. Vienas Dievas žino, kodėl jie išvis susilaukė vaikų. Per laidotuves ji sušnabzdėjo Peteriui: na tas ir apsirengė. Ivanas išties atrodė absurdiškai, bet, nors vos prieš kelias sekundes pats mąstė, kad brolis atrodė absurdiškai, atsakė: na, galbūt šią savaitę išvaizda nebuvo svarbiausias jo rūpestis. Kristina

dirstelėjo į jį. Jos tamsiai mėlynas merino vilnos sijono kostiumas atrodė skoningai. Bet tu juk atrodai normaliai. Su ja visada taip. Jis nukreipė žvilgsnį, pažvelgė į Ivaną, vienišą, liūdnai stoviniuojantį prie sumuštinių stalo. Taip, atsakė jis. Ačiū. Pro senąją banką traukiant į Tomaso gatvę, kišenėje prie klubo suvibruoja Silvijos atsakymas. Anksčiau jos žinutėms jis turėdavo kitokį, išskirtinį signalą. Senais laikais. „Dublin in the rare“ ar panašų. Nebepprisimena, kaip jis skambėjo. Nei kokio prekės ženklo ir modelio buvo telefonas, ar kiek jis svėrė rankoje. Veikiausiai jie jau pasenę, nebegaminami. Ak, dar bent kartą išgirsti tą garsą, pagalvoja. Pajusti, kad gyvenimas nebuvo užmirštas, o užsikonservavo, susitvenkė apie jį ir buvo saugiai supakuotas kartu. Keliones autobusu ankstų rytą į tarpuniversitetines varžybas. Pasiruošimus finalui šalutiniame koridoriuje, žiūrovams laukiant savo vietose. Pasiektus rekordus. Žinoma, jie abu buvo nekenčiami. Mylėjo vienas kitą ir save. Ekranelyje parašyta: nieko tokio. Ar tu pavalgęs? Išmintinga moteris. Be abejo, avi gerus tvirtus batus ir vilki šiltą tvido paltą. Ne. Rūpinasi juo. Jis dvidešimt minučių vėluoja, o ji teiraujasi, ar pavakarieniavo. Dvidešimt penkias. Ji, švelniai tariant, ne kvaila. Kartais pagalvoja, kad kančių pobūdis ir mastas pakylėjo ir išlaisvino ją nuo nervinimosi dėl menkų nepatogumų. Pusvalandį vėluoja, na ir kas. Kai kas antrą savaitę guli ligoninėje su adata rankoje, tai veikiausiai nebesvarbu. Nugirsti, kaip už užuolaidos gydytojai šnekasi apie tave. Trisdešimt dvejų metų pacientė. Lėtinis nenumalšinamas skausmas po traumos. Automobilio avarija. Ne, vaikų neturi, gyvena viena. Mažai kas supranta. Jis pats verčiau jau mirtų, nei tai kęstų. Paprasčiausiai viską užbaigtų. Ji tikriausiai žino, kad kiti žmonės taip mąsto. Galbūt žino, kad jis taip mąsto. Kita vertus, sakoma, kad žmogus prie visko prisitaiko. Senas malonumų gyvenimas praėjo ir niekada nebegrįš: susitaikyk su tuo arba apgaudinėk save, galiausiai viskas baigsis taip pat. Valia gyventi stipresnė, nei kas nors numano. Tai, kas nutiko, buvo tarsi mirtis. Mirtis, kurią išgyveni iš mandagumo, iš pagarbos kitiems,

iš nesavanaudiškos meilės. Kristus irgi išgyveno savo mirtį. Ir buvo pašlovintas ir išaukštintas.

Tolyn pro dailės koledžą slankioja studentai džinsiniais švarkais, plastikiniais auliniiais batais, suplyšusiomis kojiniėmis. Po gatvės žibintais sklando blyškūs beformiai paauglių veidai. Prie laukujų gyvenimo durų. Jis žino, kad jie žiūri. Smegenys ir grožis. Eidamas pro šalį pralinksmeja. Viena galva pasisuka, nulydi jį akimis. Gerai jai, gyveni tik kartą. Gali būti, kad jis jau įpusėjęs savo dienas. Leidžia sau grįžtelėti ir nusišypsoti. Ji net nėra graži, bet kodėl gi ne, ji irgi kreivai šypteli. Vėluoja mažiausiai pusvalandį. Naomė kraustytūsi iš proto. Dieve, kokie bjaurybės tie vyrai. Ji atrodė vos šešiolikos. Ak, ar šiais laikais jau nelegalu šypsotis? Vaikams. Tiesą sakant, jis šypsosi vaikams. Ir senyviems žmonėms. Jam patinka skleisti pasaulyje šilumą ir gerumą. Kartais nusišypso ir kitiems vyrams. Kitaip. Ne, tu to nedarai. Daro, jei tam yra priežastis. Jei neteisingai išgirsta, ką jis sako, arba jei eidami netyčia susiduria, kažkas tokio. Taip, šypsosi. Varžovams ir priešams. Tu vyrų nekenti labiau nei aš, sako Naomė. Tai akivaizdi tiesa, juk ji laisva valia gulasi su jais į lovą. Dauguma moterų yra malonios asmenybės. Vyrai, kaip visi žino, bjaurybės. Ne visi: jo tėtis ne, jokių būdu. O Ivanas? Jis kitoks. Anksčiau atrodė, kad jis yra iš tų belyčių būtybių, apie kurias kartais tenka paskaityti. Tarsi stiklainyje plaukiojantis amebos gumulas. Paskui Peteris paršivedė namo vakarienės vieną tokią merginą ir pamatė, kad Ivanas spokso. Tavo brolis keistokas, ar ne? Taip, atleisk. Manau, tu jam patikai. Vėliau, žinoma, jis įstojo į universitetą ir susirado draugių. Bet jo draugės... nesvarbu. Ne, pratęsk mintį. Jos kokios? Atgrasios? Ne, jos gana malonios išvaizdos. Kai kurių veidai simetriški ir visai patrauklūs. Joms trūksta tik skonio, daugiau nieko. Naomę apimtų nevilts. Ji, be kita ko, dar ir snobė. Bet ar tai snobizmas? Su pinigais tai niekaip nesusiję. Juodos sportinės ties kulkšnimis susiaurintos kelnės, be gumytės, ji to nekenčia. Nekenčia bet ko, kas iki kelių. Turi gerą akį. Ivano draugės nėra baisios, toli gražu ne, tik jų

appranga... Nusikalstama. Ir posakiai, gestai. Galbūt tai snobizmas, tik kitokio pobūdžio. Be abejo, jos itin protingos moterys. Matematikės ir šachmatininkės. Nė viena jų nė iš tolo nesidomi Peteriu, ir tas jausmas abipusis. Gerai pagalvojus, gali būti, kad kai kurios įsimylėjusios jo brolių. Šypteli pats sau. Neatrodydavo, kad ta meilė abipusė, bet ką gali žinoti. Anąkart užklupo jį spoksantį į mieląją Džuliją. Žalia šilkinė palaidinė su atsegtomis trimis viršutinėmis sagomis. Perlamutrinėmis. Besijuokiantys balti dantys, garsus, sveikas romėniškas juokas. Jis praeina Kristaus bažnyčios katedrą, naktį ji apšviesta, akmeninės sienos nublukintos pilkšvai geltonai. Parašo jai: tuojau būsiu. Nevalgiau, o tu? Kaip ji. Silvija. Jis neturi supratimo. Tiesą sakant, nėra gražuolė, niekada nebuvo. Šalia jos kitų grožis atrodo perteklinis. Veidas smulkus, paprastas. Žinoma, visada apsi rengusi kaip reikiant. Kartais sugalvoja, ką jis galėtų padovanoti Naomei: megztuką aukšta apykakle, spalvinto šilko šalikėlių, liutpaltį iki kulksnių. Tik vėliau suvokia, kaip jie netiktų: graži mergina, apsilvilkusi kaip sena dama. Nemadinga, puritoniška. Silvija niekada taip neatrodo. Pavasarį buvo nuėjęs į vieną jos paskaitą. Liekna moteris salės priekyje pasakojo apie aštuoniolikto amžiaus prozos rūšis. Visų akys buvo įsmeigtos į ją. Balsas labai aiškus, žemas. Kontraltas. Daugiau jokio garso. Jai baigus, visi pratrūko ploti, gal kokie du šimtai ar daugiau, ji šypsojosi ir linkčiojo, veikiausiai prie to pripratusi. Gryna charizma. Jam norėjosi pasakyti: pažįstu ją. Buvusi mano mergina. Gėda net pagalvoti. Žinai, ji būtų įdomi meilės romanų veikėja, turėtum pamėginti pasiguldyti ją į lovą. Deja, tai neįmanoma. Ji to negali. Per daug skauda. Vėl suvibruoja telefonas. Ji surado staliuką italų restorane Templ Baro gatvėje, pridėjo nuorodą, ką jis mano? Atrašo: susitiksim po 5 min. Lordo Edvardo gatvė naktį, prieina prie koledžo vartų. Senų romanų scenos, girtuoklystės. Prisimena, kaip ketvirtą ryto apsilėmė prie „Mercantile“ viešbučio. Tądien gavo stipendiją. Buvo dar jaunas. Geidulių ir girtuoklyščių atminimas. Tamsūs atminties takai. Jaunystės kapinės.